

VOORWOORD

door Joanna Macy

Dit is een handboek. Het brengt wegen in kaart naar de vitaliteit en vastberadenheid van ons allen om bij te dragen aan de heling van onze wereld. Het beschrijft een aanpak die gedurende de afgelopen dertig jaar ontwikkeld is en die honderdduizenden mannen en vrouwen over de hele wereld geholpen heeft om de moed en de solidariteit te vinden om op te treden, ondanks de zo snel verslechterende sociale en ecologische omstandigheden.

Dit werk kan individueel gedaan worden en heeft al talloze individuele levens beïnvloed. Maar het heeft het meeste effect wanneer het in groepen gedaan wordt. De methode, die in en voor workshops ontwikkeld is, kan in de meest uiteenlopende verbanden, van burgerinitiatieven tot bedrijfsleven, militante organisaties en kringen voor persoonlijke ontwikkeling, een opmerkelijke bewustwording teweeg brengen over de situatie waarin we ons samen bevinden. Wij noemen het eenvoudig *Het Werk dat weer Verbindt*, omdat het ons opnieuw met elkaar en met alle wezens verbindt, en omdat het onze passie voor het leven én onze kracht om dat leven te beschermen wakker roept.

Het is ook onder andere namen bekend geweest. In het begin noemden mijn collega's en ik het 'Wanhoop- en Bemoedigingswerk' (*Grief and Empowerment Work*), verwijzend naar zijn centrale dynamiek – de diepe existentiële veranderingen die optreden wanneer we onze pijn om de wereld toelaten en gebruiken, in plaats van deze te onderdrukken. Op die manier was het beschreven in mijn boek *Despair and Personal Power in the Nuclear Age* (1983). Later werd het bekend als 'Diepe-Ecologiewerk' (*Deep Ecology Work*) omdat het zijn kracht haalt uit onze onderlinge verbondenheid met alle wezens in het web van het leven. In *Thinking Like a Mountain: Towards a Council of All Beings* (1988) beschreven mijn mede-auteurs en ik een aantal nieuwe inzichten en praktijken die ontstonden uit ons begrip van de diepe ecologie. Deze namen zijn nog steeds geldig. Ze worden beide door veel groepen en begeleiders in de wereld gebruikt om te

verwijzen naar deze zich voortdurend ontwikkelende methode. Bij het schrijven van dit huidige boek aarzelden mijn mede-auteur Molly Young Brown en ik echter om deze labels te gebruiken uit vrees dat ze mensen zouden verwarren (“Wanhoop? Wie voelt zich wanhopig?”) of de indruk zouden wekken dat de methode tot een bepaalde denkrichting behoort (“Wat is diepe ecologie?”). Het werk is dusdanig praktisch en universeel van aard, dat het vraagt om verspreiding op grote schaal. Samen met de talloze volwassenen en jongeren die het tijdens de afgelopen drie decennia hebben gebruikt en eraan hebben bijgedragen, vinden wij dat het toebehoort aan allen die belang hebben bij de toekomst.

Die toekomst lijkt alsmaar kwetsbaarder te worden. Met oorlogen en crisissen die overal ter wereld uitbreken, oerwouden die gekapt worden, hongerigen en daklozen in onze straten, de gifstoffen in ons voedsel en water, in onze lucht en moedermelk, en het uitsterven van ecosystemen en culturen wordt het moeilijker om in onze gezamenlijke tocht te blijven geloven. We hebben de neiging ons af te sluiten, ons blikveld te verengen tot de overleving op korte termijn van onszelf en onze dierbaren. Bij al het slechte nieuws kan de uitdaging om een duurzame samenleving te creëren absurd en onrealistisch lijken.

Toch is die duurzame samenleving waarvan de toekomst afhankelijk is, nú bezig te ontkiemen. Haar zaden breken open in talloze acties ter verdediging van het leven en in nieuwe opvattingen over ons wederzijdse verbondeheid met het levende lichaam van de Aarde – moedige nieuwe opvattingen vanuit zowel de wetenschap als de spiritualiteit.

Hoewel het niet voorkomt in de dagelijkse krantenkoppen of in het avondjournaal, is er toch een stille revolutie bezig, die nooit geziene veranderingen teweegbrengt in onze manier van kijken, denken en contact maken. Ik stel me voor dat toekomstige generaties op deze periode zullen terugkijken en het de tijd van de ‘Grote Ommekeer’ zullen noemen. Het gaat over de belangrijke verschuiving van een zelfvernietigende industriële groeimaatschappij naar een levensondersteunende samenleving. De hier gepresenteerde methode heeft ten doel om ieder van ons te helpen onze rol in deze Grote Ommekeer te spelen. Het belang ervan is niet zozeer gelegen in het

aanreiken van ideologische analyses en aanbevelingen, maar in het doen ontwakken van ons verlangen. De interactieve oefeningen in dit werk brengen onze diepste drijfveren om deel te nemen aan de heling van de wereld aan het licht. Zij helpen ons contact te maken met deze verlangens en om daarin de moed, toewijding en de gemeenschap te vinden die we nodig hebben om onze levens te veranderen en in actie te komen voor de heling van onze wereld. De gebruikte methoden zijn niet alleen afkomstig uit nieuwe wetenschappelijke inzichten, maar ook uit herontdekte, oude spirituele tradities. Daardoor is de aangereikte kennis vol leven en kan ze worden ervaren en toegepast. Voor de Grote Ommekeer, waarvan onze toekomst afhangt, hebben oude tradities en nieuwe onderzoeksgebieden veel waardevols te bieden.

Er zijn een aantal belangrijke ervaringen in mijn eigen leven die *Het Werk dat weer Verbindt* hebben gevoed en vormgegeven. Dankzij mijn grootvader die dominee was, bezielde de joods-christelijke leer – vooral die van Jesaja en Jezus – mijn jonge jaren met de opvatting dat we hier voor iets groters op Aarde zijn dan voor het najagen van persoonlijk gewin. Mijn doctoraatsstudies in de algemene theorie van de levende systemen verschaften mij waardevolle inzichten en begrippen. Zo ook het Boeddhisme dat de afgelopen vijf en dertig jaar van mijn leven diepgaand heeft gevormd en verlicht. De Boeddha Dharma doet me het werk dat in dit boek wordt beschreven als *bodhisattva*-training zien. De *bodhisattva* is de boeddhistische belichaming van mededogen, die zich geheel en al inzet voor het welzijn van alle wezens, en zichzelf laat bezielen – zelfs bevrijden – door haar onderlinge verbindingen met hen. Elke persoon die zich engageert in *Het Werk dat weer Verbindt*, heeft vergelijkbare middelen aan te bieden. Mijn mede-auteur Molly Brown put zowel uit haar kindertijd in Los Alamos als uit haar psychosynthese-opleiding en –praktijk. Andere collega's brengen hun achtergrond en vaardigheden als artiest, natuurkenner of geestelijke in. En ik hoop dat jij die dit leest je eigen ervaringen en talenten hiervoor in kunt zetten. Het boek dat je in je handen hebt is een handboek voor *Het Werk dat weer Verbindt*. We nodigen je uit om het ook als zodanig te gebruiken. De eerste drie hoofdstukken bevatten de vooronderstellingen waarop dit werk is gebaseerd. Laat je belangstelling voor de oefeningen die

we aanbieden je niet weerhouden om ook deze delen te lezen, aangezien zij de inhoudelijke basis van het werk vormen. Het overslaan hiervan verzwakt je greep op het werk en je autoriteit om het te begeleiden. Hoofdstuk 4 en 5 zetten zowel de doelstellingen en principes van het werk zelf uiteen, als ons advies voor jou voor het begeleiden van groepen. Alle verdere hoofdstukken en de relevante bijlagen bieden specifieke oefeningen voor groepen, voorafgegaan door inleidingen met hun uitgangspunten en doelstellingen. Deze methoden zijn niet voorafgaand aan het werk ontworpen, maar zijn door experimenten in interactie met talloze collega's ontstaan. Molly en ik kunnen bepaalde methoden aan bepaalde personen toeschrijven, maar het auteurschap van vele andere oefeningen is te zeer met elkaar verstrengeld om een andere bron dan het leven zelf te vermelden, zoals dat nu in deze tijd door ons heen stroomt. Deze oefeningen zijn een feite een "cadeau". Ze worden gegeven in het volle vertrouwen dat jij, die dit boek leest en toepast, op één lijn zit met Molly, mijzelf en onze uitgever wat onze toewijding betreft aan een leefbare wereld voor alle wezens op Aarde. We staan open voor jullie reacties en adviezen. En we zijn je erkentelijk voor de bronvermelding van deze oefeningen als je ze gebruikt. Omdat *Het Werk dat weer Verbindt* me ontzettend veel heeft geleerd en grote vreugde gebracht, bied ik je deze pagina's in dankbaarheid aan. Ik ben dankbaar voor mijn mede-auteur Molly Brown, en onze eindredacteur en uitgever Chris Plant. Ik ben mijn kinderen Peggy, Jack en Chris dankbaar die me de afgelopen twintig jaar met hun liefde en grote respect voor dit werk en soms ook hun droge humor hebben gesteund. Voor mijn inmiddels overleden echtgenoot Fran, die dit werk met zijn heldere politieke opvattingen scherpte heeft gegeven, het naar zijn medewerkers in de landen van de voormalige Sovjet-Unie heeft gebracht, en die het op vele plaatsen samen met mij heeft begeleid, is mijn blijdschap te groot voor woorden. En ik ben vooral dankbaar voor de duizenden hartverwarmende uren met mensen in Noord-Amerika, Europa, Azië en Oceanië omdat zij hun harten en geesten openden voor het lijden en de uitdagingen van deze Aarde-tijd. Zelfs na al deze jaren dat ik *Het Werk dat weer Verbindt* begeleid, word ik elke keer weer verrast door de grootsheid van het menselijke hart. Steeds opnieuw als ik een zaal met mensen binnenga om dit werk samen te doen – gewone mensen die ik op straat zou kunnen tegenkomen – word ik vervuld van ontzag

voor hun bezorgdheid voor de wereld. Het is een pijnlijke bezorgdheid die het persoonlijke ego met zijn individuele wensen en behoeften ver overstijgt. Ik word steeds weer getroffen door hun bereidheid om het slechte nieuws onder ogen te zien en de effecten van de globale crisis op hun levens en hun gemeenschappen onder woorden te brengen. Wanneer zij deze kans grijpen om zich uit te spreken, zonder agenda's en debatten, voel ik me nederig worden door hun verdriet en woede, en door de moed en creativiteit die loskomen. Ik leer van de veranderingen die zij in hun levens gaan aanbrengen en van de acties die zij gaan ondernemen in hun gemeenschappen. Deze veranderingen zijn zo werkelijk en moedig dat ze voor mij een teken zijn dat de uitgangspunten van het werk serieus genomen moeten worden. Dat is onze diepe aangeboren loyaliteit met het levensweb, onze ware aard als medelevende wezens – als *bodhisattvas*. Dit werk is voor mij een voortdurende openbaring geweest. Ik bied het aan in de hoop dat ook jij er bemoediging in zult vinden, en een thuiskomst in onze ware natuur.